

II

(Akty, ktorých uverejnenie nie je povinné)

KOMISIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 24. augusta 2006

o digitalizácii kultúrneho materiálu, jeho dostupnosti online a o uchovávaní digitálnych záznamov

(2006/585/ES)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 211,

keďže:

- (1) Komisia 1. júna 2005 predstavila iniciatívu i2010, ktorá sa usiluje optimalizovať prínos nových informačných technológií k hospodárskemu rastu, vytváraniu pracovných miest a ku kvalite života európskych občanov. Komisia urobila z digitálnych knižníc kľúčový aspekt iniciatívy i2010. Vo svojom oznámení „i2010: digitálne knižnice“ z 30. septembra 2005 ⁽¹⁾ stanovila svoju stratégiu pre digitalizáciu kolektívnej pamäti Európy, jej dostupnosť online a uchovanie v digitálnej podobe. Táto kolektívna pamäť obsahuje tlač (knihy, časopisy, noviny), fotografie, muzeálne objekty, archívne dokumenty a audiovizuálny materiál (ďalej len „kultúrny materiál“).
- (2) Členskými štátmi by sa mali odporučiť opatrenia uplatňujúce túto stratégiu s cieľom optimalizovať prostredníctvom internetu hospodársky a kultúrny potenciál kultúrneho dedičstva Európy.
- (3) V tomto kontexte by sa mal podporiť rozvoj digitalizovaného materiálu z knižníc, archívov a múzeí. Prístupnosť materiálu online umožní občanom v rámci celej Európy pristupovať k nemu a využívať ho vo voľnom čase, pri štúdiu alebo pri práci. Rôznorodé a mnohojazyčné dedičstvo Európy tak dostane na internete jasný profil. Navyše digitalizovaný materiál sa bude dať znova využiť v sektoroch, ako je turistika alebo vzdelávanie, ako aj pri nových tvorivých úsiliach.

(4) Závery Rady z 15. – 16. novembra 2004 o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2005 – 2006 okrem toho zdôraznili príspevok tvorivosti a tvorivých odvetví k ekonomickému rastu v Európe a potrebu koordinovaného úsilia v rámci digitalizácie.

(5) Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady zo 16. novembra 2005 o filmovom dedičstve a konkurencieschopnosti súvisiacich priemyselných činností ⁽²⁾ už odporučilo členským štátom, aby prijali vhodné opatrenia na zvýšenie využívania digitálnych a nových technológií pri zbieraní, katalogizácii, uchovávaní a reštaurovaní kinematografických diel. Pokiaľ ide o kinematografické diela, toto odporúčanie z mnohých hľadísk dopĺňa odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o filmovom dedičstve.

(6) Digitalizácia je dôležitý prostriedok zabezpečenia lepšieho prístupu ku kultúrnemu materiálu. V niektorých prípadoch je to jediný prostriedok schopný zabezpečiť takýto materiál pre budúce generácie. Preto v súčasnosti v členských štátoch prebieha mnoho iniciatív v oblasti digitalizácie, ale tieto snahy sú roztrieštené. Zosúladená akcia členských štátov týkajúca sa digitalizácie ich kultúrneho dedičstva by viedla k väčšej súdržnosti pri výbere materiálu a umožnila by vyhnúť sa opakovanej digitalizácii. Viedla by aj k vzniku bezpečnejšieho prostredia pre spoločnosti investujúce do digitalizačných technológií. K dosiahnutiu týchto zámerov by prispeli prehľady existujúcich i plánovaných digitalizácií a stanovenie kvantitatívnych cieľov v tejto oblasti.

(7) Sponzorovanie digitalizácie súkromným sektorom či partnerstvo súkromného a verejného sektora môže zapojiť do digitalizácie súkromné subjekty a malo by sa ďalej podporovať.

⁽¹⁾ KOM(2005) 465, konečné znenie.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 57.

- (8) Investície do nových technológií a veľkokapacitných digitalizačných zariadení môžu znížiť náklady na digitalizáciu pri zachovaní alebo zlepšení kvality, a preto by sa mali odporučiť.
- (9) Spoločný mnohojazyčný prístupový bod by umožnil prehľadávať online distribuované – čiže uložené rozličnými organizáciami na rozličných miestach – digitálne kultúrne dedičstvo Európy. Takýto prístupový bod by zlepšil jeho viditeľnosť a zdôraznil by jeho spoločné prvky. Prístupový bod by mal stavať na existujúcich iniciatívach, ako je Európska knižnica (TEL), v rámci ktorej už spolupracujú knižnice Európy. Mal by všade, kde je to možné, úzko spolupracovať so súkromnými nositeľmi práv ku kultúrnemu materiálu a všetkými zúčastnenými stranami. Malo by sa podporiť odhodlanie členských štátov a kultúrnych inštitúcií dospieť k takémuto prístupovému bodu.
- (10) Len časti materiálu uloženého v knižniciach, archívoch a múzeách patria medzi voľné diela v tom zmysle, že sa na ne nevzťahujú, alebo už nevzťahujú, práva duševného vlastníctva, zatiaľ čo zvyšok pod takúto ochranu spadá. Keďže práva duševného vlastníctva sú kľúčovým nástrojom na podporovanie tvorivosti, európsky kultúrny materiál by sa mal digitalizovať, sprístupňovať a uchovávať pri plnom rešpektovaní autorských práv a s nimi súvisiacich práv. Obzvlášť významné sú v tejto súvislosti články 5 ods. 2 písm. c), 5 ods. 3 písm. n) a 5 ods. 5, ako aj odôvodnenie 40 smernice 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti⁽¹⁾. Mechanizmy udeľovania licencií v prípadoch osirených diel – čiže diel chránených autorskými právami, ktorých nositeľov je ťažké alebo dokonca nemožné nájsť – a diel, ktoré sa nevydávajú tlačou alebo (audiovizuálne) nešíria, môžu uľahčiť vysporiadanie práv a následnú digitalizáciu a prístupnosť online. Takéto mechanizmy by sa preto mali podporovať v úzkej spolupráci s nositeľmi práv.
- (11) Ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov môžu obsahovať prekážky pre používanie voľných diel, napríklad vyžadovaním administratívneho aktu pred každým rozmnožením diela. Všetky takéto prekážky by sa mali zistiť a mali by sa podniknúť kroky smerujúce k ich odstráneniu.
- (12) V rezolúcii Rady C/162/02 z 25. júna 2002 o uchovaní pamäte zajtrajška – uchovaní digitálneho obsahu pre budúce generácie⁽²⁾ sa navrhujú ciele a predbežné opatrenia na uchovanie digitálneho obsahu pre budúce generácie. V súčasnosti však v členských štátoch neexistujú jasné a úplné politiky v oblasti uchovávania digitálneho obsahu. Neprítomnosť takýchto stratégií predstavuje hrozbu pre prežitie digitalizovaného materiálu a môže viesť k strate materiálu vytvoreného v digitálnom formáte. Rozvoj účinných prostriedkov uchovávania digitálnych záznamov má ďalekosiahle dôsledky nielen pre uchovávanie materiálu vo verejných inštitúciách, ale aj pre každú organizáciu, ktorá má povinnosť alebo ktorá chce uchovávať digitálny materiál.
- (13) Niekoľko členských štátov zaviedlo alebo zvažuje zavedenie zákonnej povinnosti vyžadujúcej od výrobcov digitálneho materiálu, aby poskytli jednu alebo viac kópií svojho materiálu poverenému depozitnému subjektu. Účinná spolupráca medzi členskými štátmi je potrebná, aby nedošlo k prívelkej variabilite pravidiel uloženia digitálneho materiálu, a mala by sa podporovať.
- (14) „Web harvesting“ je nová technika zberu materiálu z internetu pre účely uchovania. Patrí k nej aktívne zhromažďovanie materiálu poverenou inštitúciou namiesto čakania na jeho uloženie, čím sa znižuje administratívne zaťaženie výrobcov digitálneho materiálu, a preto by táto technika mala byť upravená vnútroštátnymi právnymi predpismi,

TÝMTO ODPORUČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

Digitalizácia a dostupnosť online

1. zbierali informácie o súčasných i plánovaných digitalizáciách kníh, časopisov, novín, fotografií, muzeálnych objektov, archívnych dokumentov, audiovizuálneho materiálu (ďalej len „kultúrny materiál“) a vytvárali prehľady takýchto digitalizácií, aby sa zabránilo zdvojojovaniu úsilia a podporila spolupráca a synergie na európskej úrovni;
2. pripravili kvantitatívne ciele pre digitalizáciu analógového materiálu v archívoch, knižniciach a múzeách s uvedením očakávaného nárastu množstva digitalizovaného materiálu, ktorý by mohol tvoriť súčasť európskej digitálnej knižnice, a rozpočtových prostriedkov pridelených verejnými orgánmi;
3. podporili partnerstvá medzi kultúrnymi inštitúciami a súkromným sektorom, aby sa vytvorili nové spôsoby financovania digitalizácie kultúrneho materiálu;
4. vytvorili a udržiavali veľkokapacitné digitalizačné zariadenia ako súčasť stredísk kompetencie pre digitalizáciu v Európe alebo v spolupráci s nimi;

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 167, 22.6.2001, s. 10.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 162, 6.7.2002, s. 4.

5. podporovali európsku digitálnu knižnicu vo forme mnohojazyčného spoločného prístupového bodu k distribuovanému – čiže uloženému rozličnými organizáciami na rozličných miestach – digitálnemu kultúrnemu dedičstvu Európy tým, že:
- podbudia kultúrne inštitúcie i vydavateľov a iných nositeľov práv, aby umožnili prehľadávanie svojho digitalizovaného materiálu prostredníctvom európskej digitálnej knižnice,
  - zabezpečia, aby kultúrne inštitúcie a kde je to vhodné, aj súkromné spoločnosti, používali spoločné normy digitalizácie v záujme dosiahnutia interoperability digitalizovaného materiálu na európskej úrovni a uľahčenia vyhľadávania v rôznych jazykoch;
6. zlepšili podmienky pre digitalizáciu kultúrneho materiálu a jeho dostupnosť online tým, že:
- po konzultácii so zúčastnenými stranami vytvoria mechanizmy uľahčujúce využívanie osirotených diel,
  - po konzultácii so zúčastnenými stranami vytvoria alebo podporia mechanizmy na dobrovoľnom základe uľahčujúce využívanie diel, ktoré sa nevydávajú tlačou alebo nešíria,
  - podporia dostupnosť zoznamov známych osirotených diel a voľných diel,
  - vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch identifikujú prekážky dostupnosti online a následného využívania kultúrneho materiálu, ktorý patrí medzi voľné diela, a podniknú kroky na ich odstránenie;
- a) popíšu organizačný prístup, naznačia úlohy a zodpovednosť zainteresovaných strán a pridelené prostriedky,
- b) budú obsahovať špecifické akčné plány stanovujúce zámery a harmonogramy dosiahnutia špecifických cieľov;
8. navzájom si vymieňali informácie o stratégiách a akčných plánoch;
9. pridali do svojich právnych predpisov ustanovenia umožňujúce verejným inštitúciám viacnásobné rozmnožovanie a prevádzanie digitálneho kultúrneho materiálu na účely uchovávaní pri plnom rešpektovaní právnych predpisov Spoločenstva i medzinárodných právnych predpisov o právach duševného vlastníctva;
10. pri určovaní politík a postupov uloženia materiálu pôvodne vytvoreného v digitálnom formáte zohľadnili vývoj v iných členských štátoch, aby sa zabránilo priveľkej rozdielnosti zásad uloženia;
11. pridali do svojich právnych predpisov ustanovenia umožňujúce uchovávanie obsahu internetových stránok poverenými inštitúciami pri použití techník zbierania materiálu z internetu, ako je web harvesting, pri plnom rešpektovaní komunitných i medzinárodných právnych predpisov o právach duševného vlastníctva;

Následné opatrenia vyplývajúce z tohto odporúčania

12. informovali Komisiu po 18 mesiacoch od zverejnenia tohto odporúčania v *Úradnom vestníku Európskej únie* a následne každé ďalšie dva roky o akciách uskutočnených na základe tohto odporúčania.

V Bruseli 24. augusta 2006

Uchovávanie digitálnych záznamov

7. stanovili vnútroštátne stratégie dlhodobého uchovávaní digitálneho materiálu a prístupu k nemu plne rešpektujúceho autorské práva, pričom tieto stratégie:

Za Komisiu
Viviane REDING
členka Komisie